

SILABUS PREDMETA

1. Studijski program: Pravo –Opšte pravo
2. Vrsta i nivo studija: Osnovne akademske studije
3. Naziv predmeta: Ustavno pravo
4. Naziv predmeta na engleskom jeziku: Constitutional Law
5. Nastavnik: Darko, P. Golić
6. Status predmeta: Obavezni predmet na osnovnim akademskim studijama
7. Broj ESPB: 10
8. Semestar u kojem se sluša: II semestar
9. Uslov: Položen ispit iz predmeta Uvod u pravo

10. Cilj predmeta: Cilj predmeta je upoznavanje sa osnovnim pojmovima ustavnog prava kao grane prava u pravnom sistemu i kao nauke koja čini njegovu teorijsku osnovu. Upoznavanje sa ustavno-pravnom materijom, političkim institucijama koje se odnose na najvišu vlast države, njenu strukturu, organizaciju i funkcionisanje, razumevanje kako osnovnih uporednopravnih, tako i pozitivnopravnih ustanova.

11. Ishod predmeta:

Očekuje se da savladavanjem programa predmeta student uspešno može da:

- pokaže poznavanje osnovnih pojmova ustavnog prava;
- opiše i objasni strukturu, organizaciju i funkcionisanje političkih institucija koje se odnose na najvišu vlast države;
- definiše osnovne pozitivnopravne ustanove i institucije ustavnog prava;
- identifikuje osnovne ustavne institucije i njihovo funkcionisanje, kao i domene i ograničenja državne vlasti u pojedinim segmentima.

12. Osnovna literatura: Kutlešić, V., Golić, D.: *Ustavno pravo*, Privredna akademija, 2023.

13. Dopunska stručna literatura i internet izvori: Marković, R.: *Ustavno pravo*, Pravni fakultet u Beogradu, 2015.

14. Broj časova aktivne nastave: 120

15. Teorijska nastava: $4 \cdot 15 = 60$

16. Praktična nastava / stručna praksa: $4 \cdot 15 = 60$

17. Metode izvođenja nastave: Usmena predavanja ilustrovana u Power Point-u, individualni i grupni radovi, interaktivni oblici nastave, prezentacije, diskusione grupe.

18. Ocenjivanja i provere znanja: maksimalan broj poena 100

Plan realizacije programa po nedeljama:

R.B.	REDNI BROJ RADNE NEDELJ E	NAZIV TEMATSKE JEDINICE	METODE IZVOĐENJA NASTAVE (iz knjige predmeta)	OSNOVNA LITERATURA (navesti literaturu i strane iz udžbenika koje se tog dana obrađuju)	DODATNA LITERATURA I IZVORI (stručna literatura, internet izvori, zakoni i sl.)
1.	prva radna nedelja	Predmet, naziv, metod i izvori ustavnog prava	Usmena predavanja, prema potrebi ilustrovana u Power Point-u, individualni i grupni radovi, interaktivni oblici nastave, diskusione grupe	Kutlešić, V., Golić, D., Ustavno pravo, Privredna akademija, 2023. Str. 10-20.	Ustav Srbije, 2006. Marković, R., Ustavno pravo, Pravni fakultet u Beogradu, 2015.
2.	druga radna nedelja	Pojam, sadržina, struktura, svojstva i funkcije ustava		Str. 23-33.	Marković, R., Ustavno pravo, Pravni fakultet u Beogradu, 2015.
3.	treća radna nedelja	Vrste ustava, donošenje i promena ustava		Str. 33-48.	

4.	četvrta radna nedelja	Opšte karakteristike razvoja ustavnosti u svetu , ustavi Srbije		Str. 51-74.	
5.	peta radna nedelja	Državna vlast: razmatranja o državi, njenim oblicima, suverenosti, legitimitetu, funkcijama i granicama državne vlasti		Str. 79-99.	
6.	šesta radna nedelja	Ljudska prava i slobode, evolucija, izvori, podele, zaštita		Str. 103-134.	
7.	sedma radna nedelja	Oblici organizacije državne vlasti: predsednički, parlamentarni, mešoviti, autoritativni i skupštinski sistemi		Str. 137-152.	Marković, R., Ustavno pravo, Pravni fakultet u Beogradu, 2015.
8.	osma radna nedelja	Državno uređenje: pojam, vrste, unitarna država, lokalna samouprava, teritorijalna autonomija		Str. 155-180.	Ustav RS, Zakon o lokalnoj samoupravi, Zakon o utvrđivanju nadležnosti APV

9.	deveta radna nedelja	Državno uređenje: federacija, vrste, načela federalizma, položaj federalnih jedinica, distribucija nadležnosti		Str. 181-195.	Marković, R., Ustavno pravo, Pravni fakultet u Beogradu, 2015.
10.	deseta radna nedelja	Oblici političkog poretka: autokratija, vrste, demokratija, vrste demokratije, izbori, političke stranke		Str. 199-228.	Ustav RS, Zakon o izboru narodnih poslanika, Zakon o referendumu i narodnoj inicijativi
11.	jedanaesta radna nedelja	Parlament: pojam i razvoj, funkcije, struktura, položaj poslanika, mandat zasedanja		Str. 231-258.	Marković, R., Ustavno pravo, Pravni fakultet u Beogradu, 2015.
12.	dvanaesta radna nedelja	Šef države: pojam i poreklo, vrste, izbor, nadležnost, odgovornost		Str. 261-276.	Ustav RS, Zakon o predsedniku Republike
13.	trinaesta radna nedelja	Vlada: pojam, nastanak, vrste, nadležnosti, izbor i sastav, odgovornost		Str. 279-293.	Zakon o Vladi RS

14.	četnaesta radna nedelja	Sudski sistem: poreklo, sudska funkcija, ustavna načela o sudovima, vrste sudova, izbor sudija, javno tužilaštvo		Str. 297-319.	Zakon o uređenju sudova, Zakon o Javnom tužilaštvu, Zakon o visokom savetu sudstva
15.	petnaesta radna nedelja	Ustavnost i zakonitost: pojam, kontrola ustavnosti, vrste kontrole, ustavno-sudska kontrola, položaj i nadležnosti ustavnog sudstva, dejstva odluka ustavnog suda		Str. 323-344.	Zakon o Ustavnom sudu

Plan realizacije izvođenja vežbi po nedeljama:

R.B.	REDNI BROJ RADNE NEDELJE	NAZIV TEMATSKE JEDINICE	METODE IZVOĐENJA NASTAVE (iz knjige predmeta)	OSNOVNA LITERATURA (navesti literaturu i strane iz udžbenika koje se tog dana obrađuju)	DODATNA LITERATURA I IZVORI (stručna literatura, internet izvori, zakoni i sl.)
1.	prva radna nedelja	Mesto Ustavnog prava u pravnom sistemu, odnos sa drugim granama. Izvori, identifikacija izvora pozitivnog ustavnog prava			

2.	druga radna nedelja	Svojstva ustava, sadržina ustava. Vrste. Komparativna analiza, analiza opštih svojstava ustava u istoriji Srbije I komparativnom pravu			
3.	treća radna nedelja	Istorijska analiza razvoja ustavnosti u svetu I na prostoru Srbije I Jugoslavije. Identifikovanje zakonomernosti, faktora ustavnog razvoja, opštih tendencija u njenom razvoju			
4.	četvrta radna nedelja	Legitimitet – teorijska I praktična dimenzija, izbori kao osnov legitimiteta, kriza legitimiteta. Suverenitet – savremeni concept, integracije I suverenitet, globalizacija I suverenitet. Državni organi – identifikovanje svojstava I pravaca istorijskog razvoja. Savremena svojstva državnih organa. Civilno društvo kao granica vlasti – analiza stanja u savremenom društvu I Srbiji. Diskusija o granicama državne vlasti.			
5.	peta radna nedelja	Slobode I prava. Analiza međunarodnih I domaćih tekstova. Sudska (ustavnosudska zaštita) praksa. Savremeni instrumenti zaštite, posebni organi. Analiza relevantnih izveštaja o stanju ljudskih prava.			

6.	šesta radna nedelja	Komparativna analiza različitih oblika organizacije vlasti – teorija I praksa. Razvoj instituta.			
7.	sedma radna nedelja	Analiza komparativnih rešenja o državnom uređenju. Analiza teritorijalne organizacije Srbije. Zakon o teritorijalnoj organizaciji, komparativna iskustva, analiza zvaničnih podataka opština, gradova I AP u Srbiji			
8.	osma radna nedelja	Kolokvijum 1			
9.	deveta radna nedelja	Oblici političkog poretka. Analiza zakonodavstva I prakse izbornog procesa. Izborni sistemi, analiza elemenata I primene različitih formula za raspodelu mandata. Sudska zaštita izbornog prava – sudska praksa			
10.	deseta radna nedelja	Parlament – analiza istorijskog razvoja, položaja u komparativnom pravu. Parlamentarna praksa I političke partije. Politički sistemi.			

11.	jedanaesta radna nedelja	Oblici vladavine. Analiza položaja I privilegija monarha u evropskim državama. Republikanski oblik vladavine. Argumenti za I protiv. Ustavna norma I praksa u pogledu uloge šefa države.			
12.	dvanaesta radna nedelja	Vlada – izbor, sastav, odgovornost. Analiza pozitivnog zakonodavstva I evolutivnosti rešenja. Analiza prakse parlamentarne kontrole Vlade u RS			
13.	trinaesta radna nedelja	Sudski sistem I tužilaštvo. Teorijski domet načela nezavisnosti sudova I sudija. Organizacija sudova u RS. Koncepti organizacije I uloge javnog tužilaštva			
14.	četrnaesta radna nedelja	Ustavno sudstvo, pojam, značaj I uloga, analiza položaja I uloge US u RS. Analiza ostvarivanja uloge u različitim oblastima nadležnosti			
15.	petnaesta radna nedelja	Kolokvijum 2			

TEME ZA SEMINARSKE RADOVE:

- Seminarski rad izrađuje se na osnovu spiska orijentacionih tema i u konsultaciji sa predmetnim nastavnikom I saradnikom.
- Seminarski rad, u obimu od 10.000 do 15.000 karaktera, sa naslovnom stranom (naznaka Univerziteta i Fakulteta, naslov i vrsta rada, ime i broj indeksa autora, ime mentora, mesto i datum), kao i obaveznim zaključkom i spiskom korišćenih izvora (stručna literatura, pravni i internet izvori), dostaviti u papirnoj ili elektronskoj verziji. Uputstvo za pisanje seminarskih radova studenti mogu da preuzmu sa internet stranice fakulteta.

Predlozi tema:

Navesti predloge tema po stavkama (broj predloga nije ograničen, ali treba da ih bude dovoljno da studenti mogu da biraju)

- Načini promene ustava
- Parlamentarni sistem i njegove modifikacije u pravnoj teoriji
- Polupredsednički sistem u evropskim državama
- Teritorijalna autonomija kao oblik decentralizacije
- Teritorijalna autonomija i lokalna samouprava – sličnosti i razlike
- Pravna priroda federacije
- Učešće federalnih jedinica u vlasti federacije
- Lokalna samouprava u pozitivnom pravu
- Politička prava i njihov istorijski razvoj
- Uloga ombudsmana u zaštiti ljudskih prava
- Ustavna načela o ljudskim pravima
- Razvoj parlamenta u Srbiji

- Kontrola Vlade u ustavnom sistemu RS
- Izbor narodnih poslanika
- Nadležnost izvršne vlasti u vanrednim okolnostima
- Sastav Vlade i položaj premijera
- Šef države u evropskim državama - prikaz
- Odgovornost šefa države
- Zakonodavni postupak u RS
- Vrste I nadležnost sudova u RS
- Visoki savet sudstva
- Organizacija Javnog tužilaštva
- Normativna kontrola
- Modeli kontrole ustavnosti u Evropi
- Ustavna žalba u teoriji I praksi

PREDISPITNE OBAVEZE

Nabrajanje predispitnih obaveza:

1. Aktivnost u toku predavanja
 2. Praktična nastava - vežbe
 3. Kolokvijumi
 4. SeminarSKI rad
- način ispitivanja: Usmeni ispit, pismeni ispit.

NAČIN FORMIRANJA OCENE

Predispitne obaveze	Poena	Završni ispit	Poena
Aktivnost u toku predavanja	10	pismeni ispit	30
Praktična nastava – vežbe	10	usmeni ispit	
Kolokvijumi (I i II)	20		
Seminarski rad	30		

Tematske jedinice obuhvaćene I kolokvijumom:

Pojam ustavnog prava

Izvori ustavnog prava

Pojam ustava

Sadržina i struktura ustava

Dodaci i prilozi ustavu, ustavni amandmani

Osobine i funkcije ustava

Vrste ustava

Donošenje i promena ustava (uopšte)

Formalna svojstva Ustava Republike Srbije iz 2006. godine

Promena Ustava RS iz 2006. godine

Nastanak i razvoj ustava u svetu: prepostavke razvoja ustavnosti

Konstitucionalizacija vlasti i liberalno-demokratska ustavnost

Osnovna obeležja razvoja ustavnosti između dva svetska rata

Razvoj ustavnosti nakon Drugog svetskog rata (osnovne tendencije)

Nesuverena ustavnost u Srbiji

Ustavnost Kraljevine Srbije

Ustavnost Srbije u sastavu Jugoslavije i obnova suverenosti

Svojstva i obeležja državne vlasti

Suverenitet

Legitimitet

Državne funkcije

Granice državne vlasti

Državni organi

Oblik države

Slobode i prava – pojam i evolucija (najznačajniji istorijski i međunarodni dokumenti)

Vrste ljudskih prava i sloboda

Lična prava i slobode: pravo na život, dostojanstvo, integritet, pravnu ličnost, privatnost, brak i rađanje

Pravo na ličnu slobodu i bezbednost (i prava vezana za lišenje slobode, pritvor, suđenje i kažnjavanje)

Sloboda misli, savesti i veroispovesti

Politička prava i slobode

Ekonomska prava i slobode

Socijalna i kulturna prava i slobode

Prava nacionalnih manjina

Prava stranaca i ustavne dužnosti

Ostvarivanje i zaštita osnovnih prava i sloboda (društveni uslovi i ustavna načela)

Ostvarivanje i zaštita osnovnih prava i sloboda (instrumenti i organi)

Ombudsman

Tematske jedinice obuhvaćene II kolokvijumom:

Pojam i teorije organizacije državne vlasti

Predsednički sistem

Parlamentarni sistem

Mešoviti (polupredsednički) sistem vlasti

Autoritarni i skupštinski sistemi vlasti

Sistem vlasti u RS

Pojam i vrste proste države

Pojam i elementi lokalne samouprave

Sistemi lokalne samouprave

Lokalna samouprava u Srbiji: pojam, jedinice, nadležnosti

Lokalna samouprava u Srbiji: organi, nadzor i zaštita

Pojam i svojstva teritorijalne autonomije

Teritorijalna autonomija u Srbiji: pojam, jedinice i obeležja

Autonomna pokrajina: ovlašćenja, organi, saradnja

Autonomna pokrajina: akti, finansiranje, nadzor i zaštita

Pojam i oblici federalizma; načela federalizma

Razlozi nastanka i vrste federacije

Položaj federalnih jedinica i učešće jedinica u federaciji

Podela nadležnosti u federaciji;

Pojam i vrste političkog poretka

Vrste demokratije

Referendum i građanska inicijativa

Biračko pravo, izborne jedinice, kandidovanje

Tipovi izbornih sistema (raspodela mandata)

Cenzus i priroda mandata

Političke stranke i načelo političkog pluralizma u Srbiji

ISPITNA PITANJA:

Ispitna pitanja iz predmeta Ustavno pravo

1. Pojam ustavnog prava
2. Izvori ustavnog prava
3. Pojam ustava
4. Sadržina i struktura ustava
5. Dodaci i prilozi ustavu, ustavni amandmani
6. Osobine i funkcije ustava
7. Vrste ustava
8. Donošenje i promena ustava (uopšte)
9. Formalna svojstva Ustava Republike Srbije iz 2006. godine
10. Promena Ustava RS iz 2006. godine
11. Nastanak i razvoj ustava u svetu: prepostavke razvoja ustavnosti
12. Konstitucionalizacija vlasti i liberalno-demokratska ustavnost
13. Osnovna obeležja razvoja ustavnosti između dva svetska rata

14. Razvoj ustavnosti nakon Drugog svetskog rata (osnovne tendencije)
15. Nesuverena ustavnost u Srbiji
16. Ustavnost Kraljevine Srbije
17. Ustavnost Srbije u sastavu Jugoslavije i obnova suverenosti
18. Svojstva i obeležja državne vlasti
19. Suverenitet
20. Legitimitet
21. Državne funkcije
22. Granice državne vlasti
23. Državni organi
24. Oblik države
25. Slobode i prava – pojam i evolucija (najznačajniji istorijski i međunarodni dokumenti)
26. Vrste ljudskih prava i sloboda
27. Lična prava i slobode: pravo na život, dostojanstvo, integritet, pravnu ličnost, privatnost, brak i rađanje
28. Pravo na ličnu slobodu i bezbednost (i prava vezana za lišenje slobode, pritvor, suđenje i kažnjavanje)
29. Sloboda misli, savesti i veroispovesti
30. Politička prava i slobode
31. Ekonomska prava i slobode
32. Socijalna i kulturna prava i slobode
33. Prava nacionalnih manjina
34. Prava stranaca i ustavne dužnosti
35. Ostvarivanje i zaštita osnovnih prava i sloboda (društveni uslovi i ustavna načela)
36. Ostvarivanje i zaštita osnovnih prava i sloboda (instrumenti i organi)

37. Ombudsman
38. Pojam i teorije organizacije državne vlasti
39. Predsednički sistem
40. Parlamentarni sistem
41. Mešoviti (polupredsednički) sistem vlasti
42. Autoritarni i skupštinski sistemi vlasti
43. Sistem vlasti u RS
44. Pojam i vrste proste države
45. Pojam i elementi lokalne samouprave
46. Sistemi lokalne samouprave
47. Lokalna samouprava u Srbiji: pojam, jedinice, nadležnosti
48. Lokalna samouprava u Srbiji: organi, nadzor i zaštita
49. Pojam i svojstva teritorijalne autonomije
50. Teritorijalna autonomija u Srbiji: pojam, jedinice i obeležja
51. Autonomna pokrajina: ovlašćenja, organi, saradnja
52. Autonomna pokrajina: akti, finansiranje, nadzor i zaštita
53. Pojam i oblici federalizma; načela federalizma
54. Razlozi nastanka i vrste federacije
55. Položaj federalnih jedinica i učešće jedinica u federaciji
56. Podela nadležnosti u federaciji;
57. Pojam i vrste političkog poretka
58. Vrste demokratije
59. Referendum i građanska inicijativa

60. Biračko pravo, izborne jedinice, kandidovanje
61. Tipovi izbornih sistema (raspodela mandata)
62. Cenzus i priroda mandata
63. Političke stranke i načelo političkog pluralizma u Srbiji
64. Pojam i razvoj parlamenta
65. Nadležnost parlamenta
66. Nadležnost i odlučivanje Narodne skupštine RS
67. Struktura parlamenta, radna tela i funkcioneri
68. Položaj narodnih poslanika
69. Mandat parlamenta
70. Raspuštanje Narodne skupštine RS
71. Zasedanja Narodne skupštine RS
72. Pojam i razvoj instituta šefa države
73. Načini izbora šefa države
74. Izbor i mandat predsednika RS
75. Nadležnost šefa države
76. Nadležnost predsednika RS
77. Odgovornost šefa države
78. Pojam i poreklo vlade
79. Izbor, vrste i sastav vlade
80. Izbor, sastav i mandat Vlade RS
81. Nadležnost vlade
82. Odgovornost vlade

- 83. Odgovornost Vlade RS
- 84. Pojam i poreklo sudskog sistema
- 85. Vrste sudova u Republici Srbiji
- 86. Ustavna načela o sudovima i sudijama
- 87. Izbor sudija (naslov „Podela vlasti i izbor sudija“)
- 88. Visoki savet sudstva
- 89. Javno tužilaštvo
- 90. Izbor javnih tužilaca (u naslovu „Visoki savet tužilaštva i položaj javnih tužilaca“)
- 91. Kontrola ustavnosti: pojam i nastanak
- 92. Vrste kontrole ustavnosti
- 93. Nadležnost Ustavnog suda RS
- 94. Pokretanje postupka i normativna kontrola u RS
- 95. Ustavna žalba
- 96. Izbor i mandat sudija Ustavnog suda RS
- 97. Dejstvo odluka ustavnog suda